

Aloite mielenterveyspalveluiden kokonaisuudistuksesta

Tässä aloite kokonaisuudessaan:

Aloite mielenterveyspalveluiden kokonaisuudistuksesta

Käsissämme on mielenterveyden hätätila. Jo ennen pandemiaa ja rajoitustoimia mielenterveyspalvelut eivät ole kyenneet vastaamaan kasvavaan tarpeeseen. Korona-aikana hoidon tarve on kasvanut rajusti, minkä seurauksena avohoito on täysin ruuhkautunut. Erikoissairaanhoidossa nuoret potilaat ovat pahimmillaan joutuneet nukkumaan sairaalaosastojen lattioilla.

OECD arvioi jo vuonna 2018, että mielenterveyden häiriöiden kokonaiskustannukset Suomessa ovat 11 miljardia vuodessa. Psykkisesti oireilevan henkilön terveydenhoitokustannukset ovat noin 60 prosenttia korkeammat kuin asukaskohtainen keskiarvo; hoitamattomat mielenterveyden ja päihdeongelmat lisäävät kuormitusta kaikilla sotesektoreilla.

Mielenterveyssyyt nousivat jo ennen pandemiaa suurimmaksi työkyvyttömyyseläkkeiden syyksi: yli puolet työkyvyttömyyseläköitymisestä johtuu mielenterveyden häiriöstä. Suomalaisessa tuoreessa tutkimuksessa (Karolaakso ym. 2021) havaittiin matalan avohoitokäyntien määrän olevan yhteydessä alueellisesti kohonneeseen eläköitymisriskiin. Pirkanmaa oli valitettavasti yksi alueista, joissa oli matalin määrä avohoitokäyntejä suhteessa väestömäärään.

On inhimillisesti oikein ja taloudellisesti järkevää huolehtia jokaisen Pirkanmaan asukkaan mielenterveydestä ennen ongelmien kärjistymistä. Lyhyempikin psykososiaalinen tuki voi riittää, kun se on oikein kohdennettua ja sen saa tarpeeksi ajoissa. Myös oikea-aikaiset ja riittävän tiiviit pitkät hoitajakset tulee turvata intensiivisempää tukea tarvitseville. Useimmiten ongelmana on, ettei apua tarvitseva pääse hänelle sopivan palvelun piiriin tarpeeksi ajoissa, eikä matalan kynnyksen hoitomuotoja ole tarpeeksi saatavilla.

Vihreä aluevaltuustoryhmä esittää, että:

Pirkanmaan hyvinvointialueen kärkihankkeeksi otetaan hajanaiseksi muodostuneen mielenterveyspalvelujärjestelmän kokonaisuoptimointi, pirstaleisen palveluverkon selkeyttäminen sekä eri toimijoiden välisen yhteistyön ja vuorovaikutuksen lisääminen. Tavoitteena on edistää mielenterveyspalveluihin pääsemistä matalalla kynnyksellä, maksuttomasti sekä ilman diagnoosia tai lähetettä.

On keskeistä, että jo perustasolta rakennetaan toimiva hoitopolkumalli. Heti ensimmäisessä yhteydenotossa tehdään alkuarvio, jonka perusteella ohjataan tutkitusti vaikuttavaan ja tarpeenmukaiseen hoitomuotoon. Esimerkiksi Terapiat etulinjaan -hanke on jo kehittänyt tähän tähtäävän mallin, jossa digitaalisen terapianavigaattorin avulla ohjataan nopeasti matalan kynnyksen hoitoon tai pitkäkestoisempaan tukeen. Ehdotamme tämän tai vastaavan mallin käyttöönottoa myös Pirkanmaalla.

[Karolaakso ym. tutkimus mielenterveysperustaisesta työkyvyttömyyseläköitymisestä \(2021\)](#)
[Terapiat etulinjaan -toimintamalli](#), [Mielentervepooli: Terapiatakuu](#)
[Keua: Mielenterveyssyistä alkaneiden työkyvyttömyyseläkkeiden kasvu taittui julkisella alalla](#)

Puolesta, Noora Hinkkanen

Poliittinen sihteeri
noora.r.hinkkanen@tampere.fi
044-4918655